

USPJEŠNOST POSLOVANJA PODUZEĆA MORSKE AKVAKULTURE U SPLITSKO- DALMATINSKOJ ŽUPANIJU

Tarabarić, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:378308>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**USPJEŠNOST POSLOVANJA PODUZEĆA
MORSKE AKVAKULTURE U SPLITSKO-
DALMATINSKOJ ŽUPANIJ**

Mentorica:
doc.dr.sc. Slađana Pavlinović

Student:
Ivan Tarabarić

rujan, 2016.

SADRŽAJ

1 .UVOD.....	3
2. FINANCIJSKI POKAZATELJI.....	3
2.1. Bilanca.....	3
2.2. Račun dobiti i gubitka.....	4
3.LIKVIDNOST.....	10
3.1. Koefficient tekuće likvidnosti.....	10
3.2. Koefficient ubrzane likvidnosti.....	12
4. EKONOMIČNOST.....	13
4.1. Koefficient ekonomičnosti.....	13
4.2. Ekonomičnost ukupnog poslovanja.....	14
4.3. Ekonomičnost prodaje.....	15
4.4. Ekonomičnost finansijskih aktivnosti.....	17
5. RENTABILNOST.....	18
5.1. ROA i ROE.....	18
6. RASPRAVA.....	21
7. ZAKLJUČAK.....	23
LITERATURA.....	24
PRILOZI.....	25
SAŽETAK.....	37
SUMMARY.....	37

1. UVOD

Predmet ovog rada je usporedba nekoliko poduzeća odnosno rezultata njihovog poslovanja na temelju registra godišnjih javnih izvještaja iz 2014. godine. Točnije, trinaest poslovnih subjekata je predalo izvještaj o poslovanju iz područja djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo djelatnosti morska akvakultura. U ovom radu je obrađeno devet poduzeća, a to su: Friškina d.o.o., Brač tuna d.o.o., Homarus j.d.o.o., Marikultura Kaštela d.o.o., Maring d.o.o., Pecten d.o.o., Plankton d.o.o., Seabass junior d.o.o. i Uvala Vlačka d.o.o. Preostala četiri poduzeća nisu ulazili u predmet obrađivanja i komparacije iz razloga što nisu predali dokumentaciju za javnu objavu poput tvrtke Drvenik-Tuna d.o.o ili nisu priložili podatke računa dobiti i gubitka kao što su to učinile firme Grota Makarska d.o.o. i Mediterranean aquatic d.o.o. Dok tvrtka Hlap, vlasnika Borisa Blagaića nije obveznik javne objave tako da njegovi podaci nisu dostupni. Rezultati se dobivaju na temelju izračuna određenih formula dok se podaci za unos vade iz priloženih bilanci i računa dobiti i gubitka poduzeća. Na temelju tih rezultata odredit će se ona najprofitabilnija poduzeća kao i ona koja posluju s gubitkom te moraju poduzeti mjere egzistencije na tržištu.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI

2.1 Bilanca

„Bilancom se utvrđuje cjelokupna aktiva (sredstva) i cjelokupna pasiva (izvori sredstva) poduzeća u određenom trenutku, najčešće na početku i na kraju poslovne godine. U tom slučaju razlikuju se tzv. početna i završna bilanca.“ (Grubišić, 2007.: 260)

„Bilanca je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na određeni datum (najčešće 31. 12). Bilanca je dvostrani računovodstveni iskaz koji ima uravnoteženu desnu i lijevu stranu. Sastoji se od dva sastavna dijela, aktive i pasive.“ (Bahtijarević Šiber, 2001.)

Pod aktivom spadaju dugotrajna imovina, kratkotrajna imovina i plaćeni troškovi budućeg razdoblja. Dugotrajna imovina se sastoji od nematerijalne imovine, materijalne imovine

financijske imovine i potraživanja. Kratkotrajnu imovinu čine zalihe, potraživanja, kratkoročna financijska imovina te novac u banci i blagajni. U pasivu se ubrajaju: kapital i rezerve koje čine temeljni upisani kapital, zadržana dobit i dobit poslovne godine, dugoročne obveze, kratkoročne obveze i odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja.

Bilanca pruža informacije poduzeće posjeduje, što duguje i što mu preostaje kada mu se oduzmu obveze. Također, bitno ju je dobro razumjeti kako bi što bolje poslovali u budućnosti. U ovom radu ćemo posebnu pozornost obratiti na kratkotrajnu imovinu, kratkoročne obveze, zalihe te ukupnu aktivu te kapital i rezerve koje će poslužiti za izračun financijskih pokazatelja.

Iz bilanci koje su sadržane u prilogu vade se podaci za izračun financijskih pokazatelja poslovnih subjekata.

2.2. Račun dobiti i gubitka

„Račun dobiti i gubitka, kao računovodstveni iskaz dobitka ili gubitka poduzeća u obračunskom razdoblju, uz poslovne prihode i poslovne rashode, utvrđuje prihode od financiranja i rashode financiranja, te također izvanredne prihode i izvanredne rashode.“ (Grubišić, 2007.: 261)

Što su veći prihodi poduzeća to se povećava imovina poduzeća, dok u suptnom slučaju rashodi smanjuju imovinu poduzeća odnosno povećavaju se obveze. Račun dobiti i gubitka se još naziva i bilancom uspjeha što govori da se može iz njega iščitati da li je poduzeće uspješno poslovalo.

Ovdje će se prikazati prihode s kojim raspolažu tvrtke te operativnu dobit i dobit nakon oporezivanja kako bi lakše uvidjeli sa kojom financijskom moći raspolažu pojedina poduzeća te kasniju analizu i usporedbu sa općom situacijom u sektoru ribarstva/ morske akvakulture.

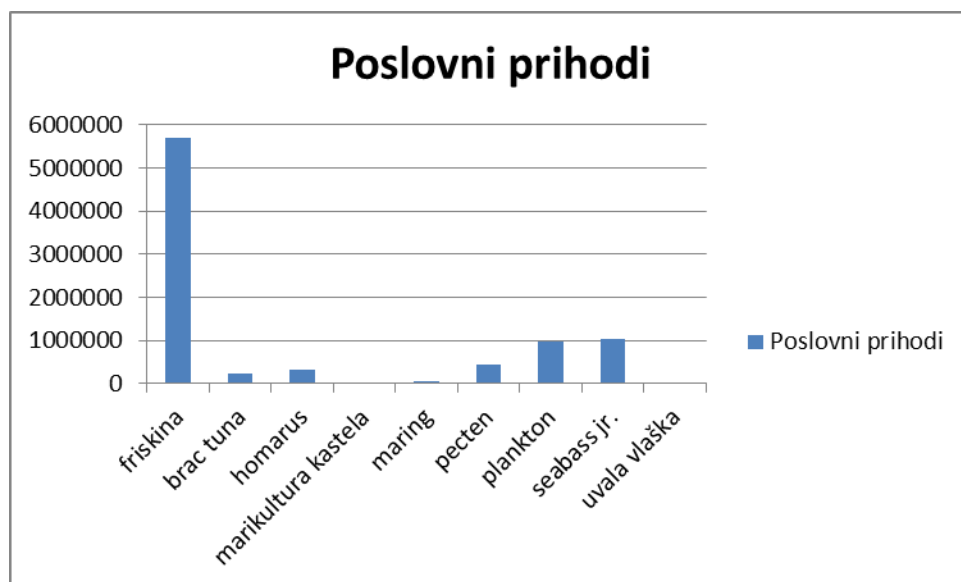
Dok su u prilogu navedeni računi dobiti i gubitka poduzeća u kojima se također nalaze podaci bitni za izračun financijskih pokazatelja.

Tablica 1: Poslovni prihodi poduzeća

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
5 705 840	240 000	323 291	0	37 009	429 708	957 468	1 039 617	0

Izvor: Izrada autora

Poslovne prihode se najviše ostvaruju vlastitim poslovanjem tj. prodajom proizvoda i usluga ali i drugim načinima poput prihoda od prodaje materijala, subvencija i sl. Tvrtka Friškina je ostvarila najveći poslovni prihod u iznosu od 5 707 840 kn. Zatim je slijede Seabass jr. sa 1 039 617 te Plankton sa 957 468 kn dok ostatak malo zaostaje. Pecten je ostvario poslovni prihod od 429 708 kn, Homarus 323 291 kn, Brač tuna 240 000 kn, Maring 37 009 kn dok Marikultura Kaštela i Uvala Vlačka nisu poslovali sa prihodi te će morati poduzeti određene mjere kako bi pratile ostale firme u sektoru.

Slika 1: Poslovni prihodi poduzeća

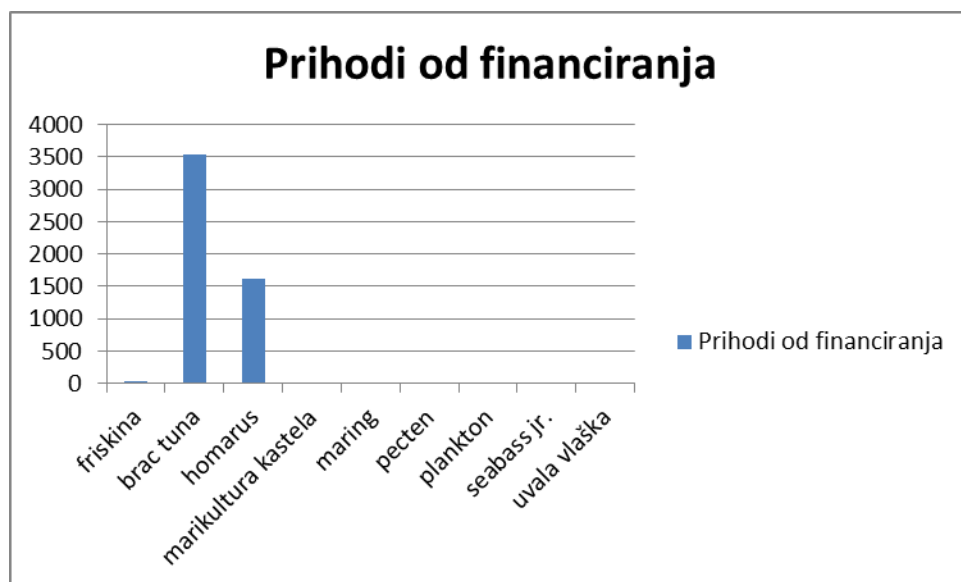
Izvor: Izrada autora

Tablica 2: Prihodi od financiranja poduzeća

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabas jr.	Uvala Vlačka
25	3546	1622	1	0	22	6	0	0

Izvor: Izrada autora

U prihode od financiranja spadaju sredstva na korištenje drugima, točnije prihodi od kamata, dividendi, revalorizacije, ostalih interesa. Može se primijetiti da je tvrtka Brač tuna ostvarila najveće prihode od financiranja u iznosu 3546 kn, prati je Homarus sa 1622 kn dok ostatak bitno zaostaje. Tako je Friškina ostvarila 25 kn, a Pecten 22 kn, Plankton 6 kn, Marikultura Kaštela 1 kn prihoda od financiranja dok ostatak uopće nije ostvario prihode.

Slika 2: Prihodi od financiranja poduzeća

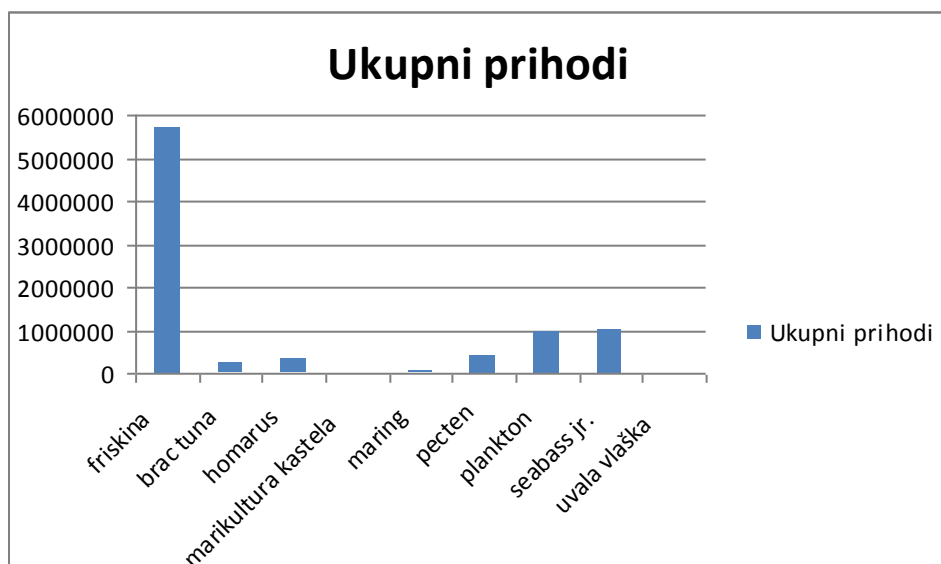
Izvor: Izrada autora

Tablica 3: Ukupni prihodi poduzeća

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
5 705 865	243 546	324 913	1	37 009	429 730	957 474	1 039 617	0

Izvor: Izrada autora

U ovoj tablici zapaženo je koliko prihoda ukupno ostvaruje pojedino poduzeće odnosno vrijednost prodanih proizvoda i usluga koje je poduzeće proizvelo. Friškina je na kraju razdoblja ostvarila čak 5 705 865 kn prihoda čime prednjači u svom sektoru. Prate je Seabass jr. sa 1 039 617 kn te Plankton sa 957 474 kn dok je ostatak malo posustao. Tako je Pecten uprihodio 429 730 kn, Homarus 324 913 kn, a Brač tuna 243 546 kn. Maring se ne može pohvaliti nekim posebno velikim prihodima (37 009 kn), ali je i to zadovoljavajuće za razliku od Marikulture Kaštela i Uvala vlačke koji nisu ostvarili prihode.

Slika 3: Ukupni prihodi poduzeća

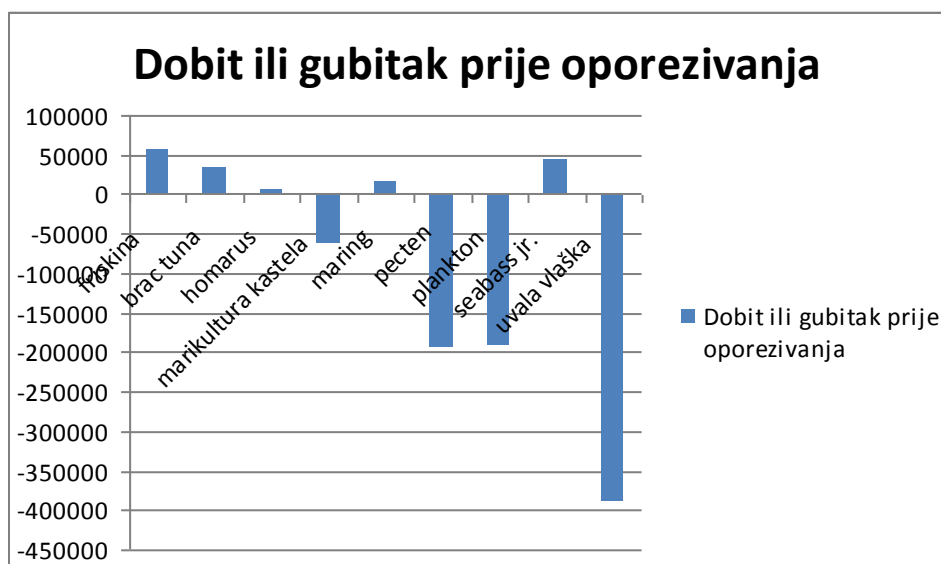
Izvor: Izrada autora

Tablica 4: Dobit ili gubitak prije oporezivanja

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
57 465	34 963	6594	-61 822	15 577	-194 309	-192 620	43 134	-389 977

Izvor: Izrada autora

Ova tablica govori koje tvrtke ostvaruju dobit odnosno gubitak. Točnije dobit ili gubitak prije oporezivanja. Friškina koja raspolaže najvećim prihodima također ostvaruje najveću dobit u iznosu od 57 465 kn. Zatim slijede Seabass jr. i Brač tuna, Maring te Homarus. Preostala poduzeća posluju sa gubitkom te moraju poduzeti mjere ozdravljenja kako bi poslovale sa dobiti, a posebno se to odnosi na firmu Uvalu Vlačku koja je u gubiti od čak 389 977 kn.

Slika 4: Dobit ili gubitak prije oporezivanja

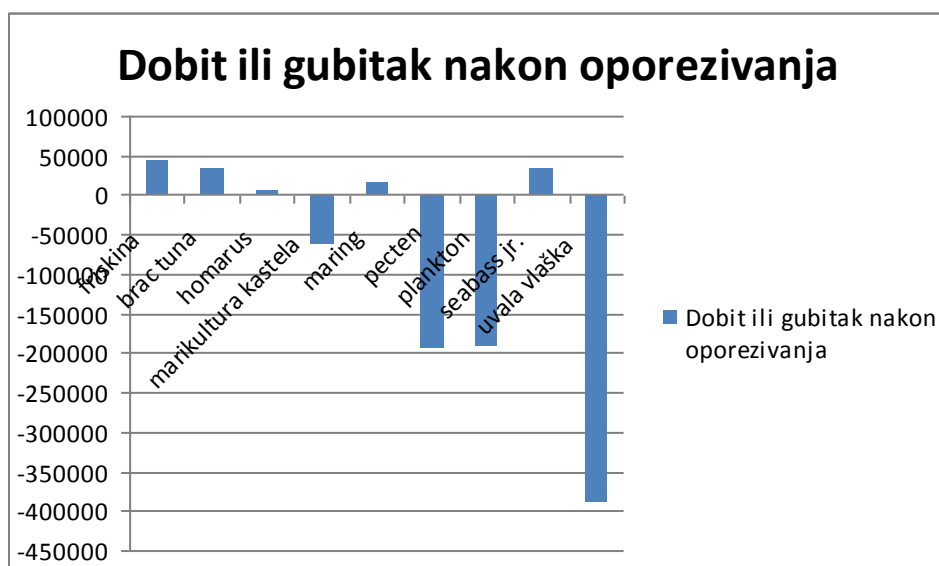
Izvor: Izrada autora

Tablica 5: Dobit ili gubitak nakon oporezivanja

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
42998	34 963	5238	-61 822	15 577	-194 309	-192 620	32957	-389 977

Izvor: Izrada autora

Ovdje je prikazana dobit ili gubitak ali nakon oporezivanja te se tako da iščitati kako je opet Friškina vodeća po ostvarenoj dobiti, slijede je Brač tuna i Seabass jr. te su tu još Maring i Homarus. Kao i u prethodnoj tablici ista poduzeća su u gubitku, posebno Uvala Vlačka kojoj predstoji težak put ka oporavku i poslovanju sa dobiti.

Slika 5: Dobit ili gubitak nakon oporezivanja

Izvor: Izrada autora

3. LIKVIDNOST

3.1. Koeficijent tekuće likvidnosti

„On mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze. Također je pokazatelj likvidnosti najvišeg stupnja jer u odnos dovodi pokriće i potrebe za kapitalom u roku od 1 godine. Ako je koeficijent $< 1.5 \rightarrow$ poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. U pravilu omjer između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza bi trebao biti 2:1, odnosno da kratkotrajna imovina bude dvostruko veća od kratkoročnih obveza.“ (Žager i Žager, 1999.)

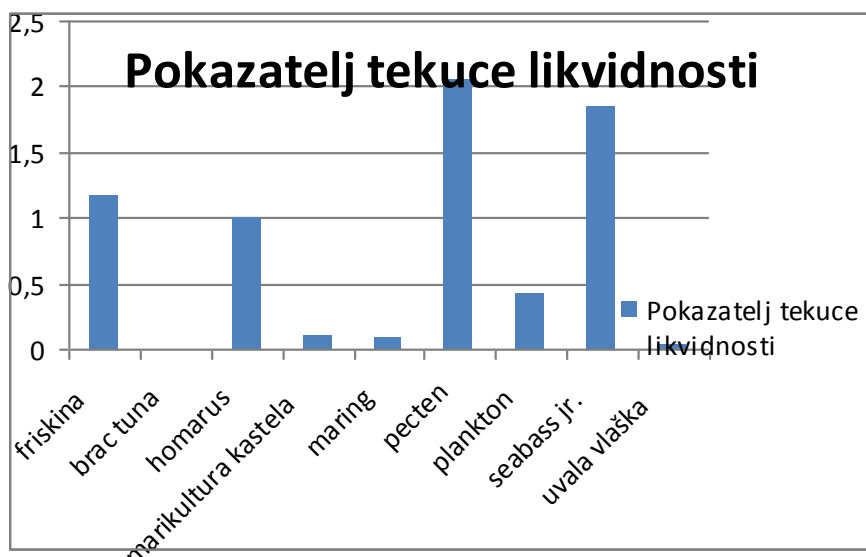
$$\text{koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Tablica 6: Koeficijent tekuće likvidnosti

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marik ultura Kaštel a	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlaška
1,166	0,008	1,002	0,104	0,085	2,065	0,432	1,856	0,037

Izvor: Izrada autora

Ovaj pokazatelj je poželjan da bude veći od 1,5 jer postoji mogućnost da se neće moći podmiriti obveze. Iz priloženog se vidi da su samo Pecten i Seabass junior izvan zone opasnosti dok su Friškina i Homarus blizu prelaska granice što im je vjerojatno i cilj dok preostala poduzeća se moraju zabrinuti i pokušati smanjiti obveze ili povećati imovinu jer u protivnom neće biti likvidno te neće moći pokriti vlastite obveze.

Slika 6: Koeficijent tekuće likvidnosti

Izvor: Izrada autora

3.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti

„Za koeficijent ubrzane likvidnosti uobičajeno se ističe da njegova poželjna vrijednost, koja ne odstupa značajno od industrijskog prosjeka, mora biti 1 dok preporučena minimalna vrijednost mora iznositi 0,9. On nam govori ima li poduzeće dovoljno kratkoročnih sredstava da podmiri dospjele obveze bez prodaje zaliha.“ (Žager i Žager, 1999.)

$$\text{koeficijent ubrzane likvidnosti} = \frac{\text{kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Tablica 7: Koeficijent ubrzane likvidnosti

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
0,181	0,008	0,569	0,104	0,085	0,021	0,427	0,898	0,037

Izvor: Izrada autora

Iz ovih rezultata se vidi da nitko nema poželjan koeficijent ubrzane likvidnosti dok je poduzeće Seabass jr. veoma blizu preporučene minimalne vrijednosti. Tvrtke Homarus i Plankton su na putu da vlastite obveze namiruju iz kratkoročne imovine bez umanjena zaliha dok su preostala poduzeća u teškoj situaciji i morati će poduzeti neke mjere poput smanjenja obveza kako bi bile što likvidnije.

Slika 7: Koeficijent tekuće likvidnosti

Izvor: Izrada autora

4. EKONOMIČNOST

4.1. Koeficijent ekonomičnosti

„Ekonomičnost pokazuje odnos učinaka i troškova vezanih za sve uložene proizvodne čimbenike. Jednostavan način izračunavanje ekonomičnosti jeste stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ti pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Ovisno o vrijednosti koju mogu imati izračunati koeficijenti, poslovanje može biti ekonomično ($e > 1$), neekonomično ($e < 1$) ili na granici ekonomičnosti ($e = 1$).“ (Žager i Žager, 1999.)

„Kod nas najčešći pokazatelji ekonomičnosti poslovanja su ekonomičnost ukupnog poslovanja (ukupni prihodi/ukupni rashodi), ekonomičnost prodaje (poslovni prihodi/poslovni rashodi), ekonomičnost financijskih aktivnosti (prihodi od financiranja/rashodi financiranja).“ (Vidučić, Pepur i Šimić Šarić, 2015.)

4.2. Ekonomičnost ukupnog poslovanja

„Ekonomičnost ukupnog poslovanja utvrđuje se stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Potrebno je da društvo posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje (poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda).“

(<http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/Pokazatelji%20ekonomi%C4%8Dnosti.pdf>)

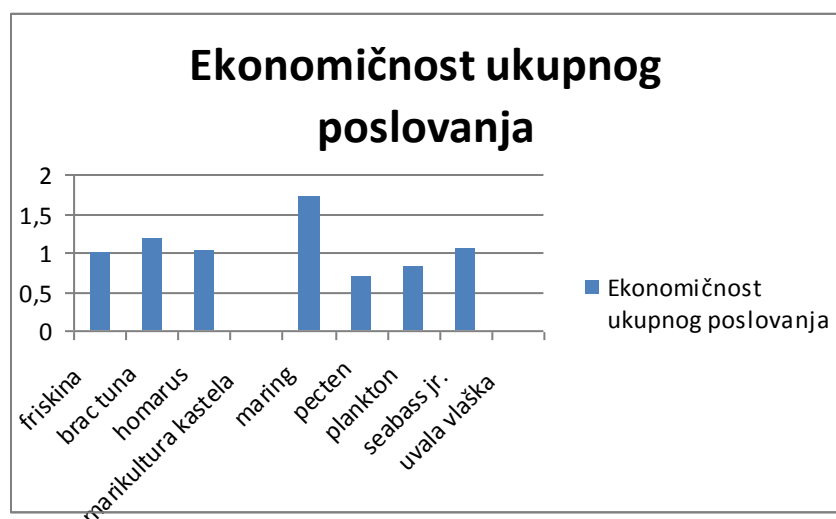
$$\text{ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}}$$

Tablica 8: Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marik ultura Kaštel a	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlaška
1,010	1,168	1,021	0	1,727	0,689	0,833	1,043	0

Izvor: Izrada autora

Ako je ovaj pokazatelj veći od 1 znači da prihodi nadmašuju rashode što je zadovoljavajuće za svaku tvrtku. Tako se primjećuje da je poduzeće Maring u najboljoj poziciji sa rezultatom od 1,727 dok ostatak malo zaostaje poput Brač tune sa 1,168 te Seabass jr., Homarus i Friškina koji su na granici ekonomičnosti ukupnog poslovanja. Ostalim poduzećima rashodi premašuju prihode te će morati smanjiti troškove ili poslovati sa većim profitom kako bi bila ekonomična.

Slika 8: Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Izvor: Izrada autora

4.3. Ekonomičnost prodaje

„Ekonomičnost prodaje izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od prodaje i rashoda od prodaje. Kada su prihodi od prodaje veći od rashoda od prodaje ekonomičnost poslovanja je pozitivna.“

(<http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/Pokazatelji%20ekonomi%C4%8Dnosti.pdf>)

$$\text{ekonomicnost prodaje} = \frac{\text{poslovni prihodi}}{\text{poslovni rashodi}}$$

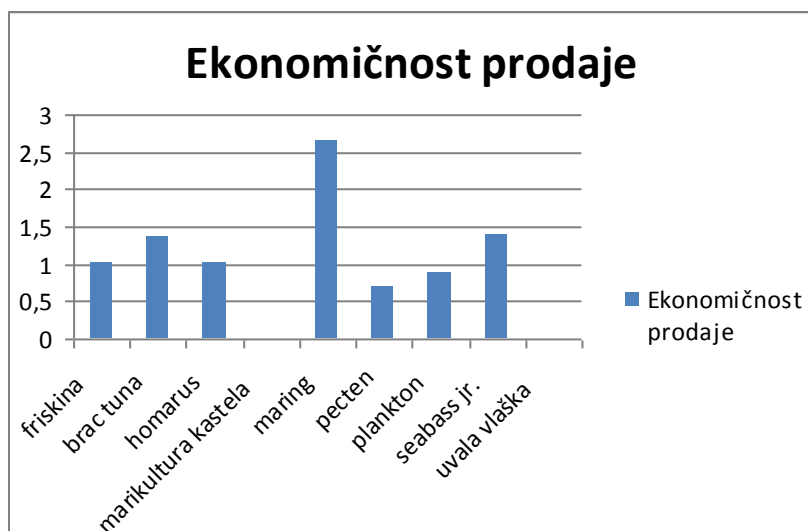
Tablica 9: Ekonomičnost prodaje

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
1,017	1,358	1,016	0	2,645	0,689	0,874	1,395	0

Izvor: Izrada autora

Kada je pokazatelj ekonomičnosti prodaje veći od 1 to znači da je pozitivna te da poduzeća trebaju nastaviti pratiti taj trend. Vidi se da tvrtka Maring opet ima znatno najbolji rezultat (2,645) te se ističe kao jako ekonomično poduzeće. Zavidne rezultate još pokazuju Seabass jr. (1,395) te Brač tuna (1,358) dok su Friškina i Homarus na granici. Negativan rezultat

pokazuju firme Plankton, Pecten, Marikultura Kaštela i Uvala Vlačka te će obratiti posebnu pozornost kako početi poslovati sa većim prihodima.

Slika 9: Ekonomičnost prodaje

Izvor: Izrada autora

4.4. Ekonomičnost financijskih aktivnosti

„Ekonomičnost financijskih aktivnosti izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od financiranja i rashoda od financiranja te je potrebno ostvariti prihode od financiranja za pokriće nastalih rashoda ovih aktivnosti.“

(<http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/Pokazatelji%20ekonomi%C4%8Dnosti.pdf>)

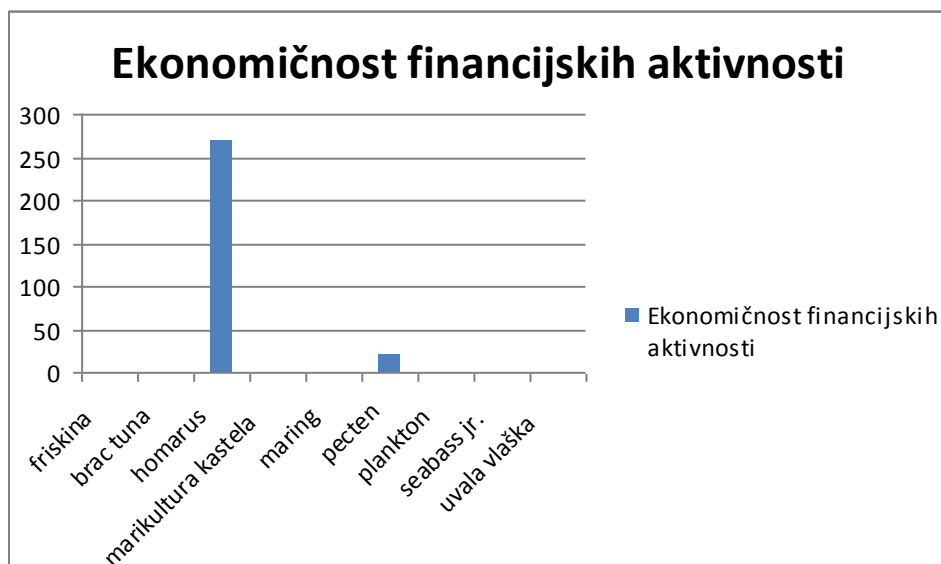
$$\text{ekonomičnost financijskih aktivnosti} = \frac{\text{prihodi od financiranja}}{\text{rashodi od financiranja}}$$

Tablica 10: Ekonomičnost financijskih aktivnosti

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marik ultura Kaštel a	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlaška
0,001	0,111	270,333	1	0	22	0,001	0	0

Izvor: Izrada autora

Što se tiče ekonomičnosti financijskih aktivnosti zamjećuje se kako je tvrtka Homarus daleko najekonomičnija (270,333) te ostvaruje i više nego dovoljno financijskih prihoda da podmiri financijske rashode. Pecten je također ostvario odličan rezultat (22). Ostala poduzeća iskazuju negativnu ekonomičnost te će morati smanjiti rashode ili povećati prihode kako bi ostvarivali pozitivnu ekonomičnost financijskih aktivnosti.

Slika 10: Ekonomičnost financijskih aktivnosti

Izvor: Izrada autora

5. RENTABILNOST

Rentabilnost je također jedan od pokazatelja uspješnosti poslovanja kojim poduzeće nastoji sa što manje angažiranih odnosno uložених sredstava ostvariti što veći finansijski rezultat. Iz ove definicije proizlazi da je poduzeću u interesu ostvariti dobit. Samo u tom slučaju se može reći da je poslovalo rentabilno. U slučaju ostvarenog gubitka, poduzeće je nerentabilno.

(Grubišić, 2007.: 261)

Danas se češće i u teoriji i u praksi koriste sljedeća dva pokazatelja rentabilnosti kao što su:

1. Return on Assets (ROA)- povrat imovine
2. Return on Equity (ROE)- povrat kapitala

5.1. ROA i ROE

Pokazatelj ROA ističe operativnu efikasnost koju poduzeće izražava u vrednovanju sredstava za rad koje mu je povjereno. Dok je ROE pokazatelj kojim se ocjenjuje uspješnost sa stajališta vlasnika. (Grubišić, 2007.: 261)

$$ROA = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{ukupna aktiva}}$$

Tablica 11: ROA (povrat imovine)

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marik ultura Kaštel a	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlaška
0,023	19,888	0,016	-1,199	0,108	-0,037	-0,204	0,0422	-0,005

Izvor: Izrada autora

Poduzeće Brač tune d.o.o. daleko prednjači u stopi povrata na ukupno angažiranu imovinu u iznosu od 1988% te pokazuje da je na 100 kuna investiranih u aktivu poduzeća ostvareno 1988 kuna operativne dobiti. Slijede ga Maring sa 10,8%, Seabass jr. sa 4,2%, Friškina 2,3% te Homarus sa stopom povrata od 1,6%. Ostala poduzeća su poslovala sa gubitkom te je logično da im je ROA pokazatelj negativnog predznaka te im neće biti od koristi sve dok ne započnu poslovati sa dobitkom.

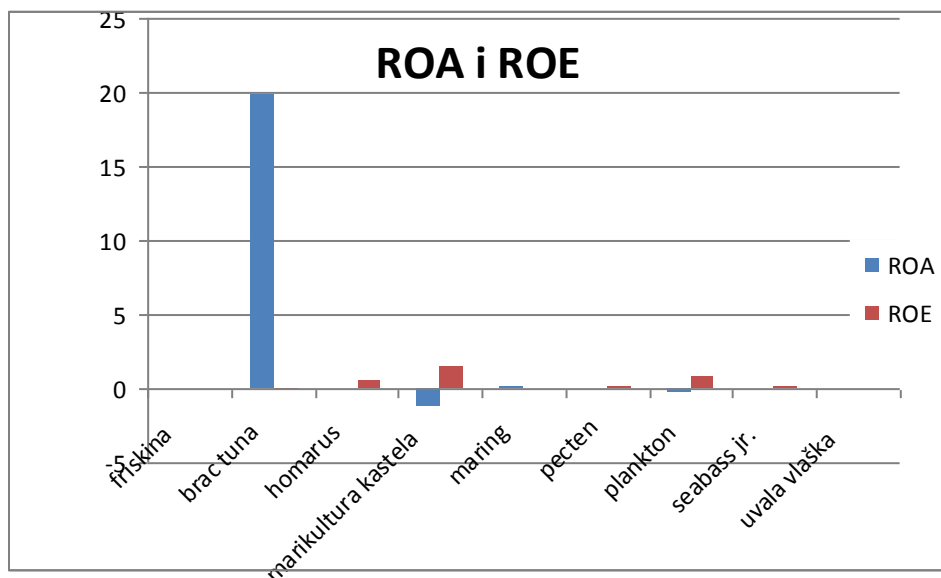
$$ROE = \frac{\text{dobit nakon oporezivanja}}{\text{kapital i rezerve}}$$

Tablica 12: ROE (povrat kapitala)

Friškina	Brač tuna	Homarus	Marikultura Kaštela	Maring	Pecten	Plankton	Seabass jr.	Uvala Vlačka
0,057	-0,084	0,581	1,478	-0,016	0,106	0,801	0,136	0,037

Izvor: Izrada autora

Ovi rezultati pokazuju kako je pokazatelj ROE najizraženiji kod tvrtke Marikulture Kaštela u iznosu od 147,8% i govori nam da je na 100 kuna vlastitog kapitala ostvareno 147,8 kuna dobiti koji se može rasporediti na pričuve i zadržanu dobit. Zapaženije rezultate možemo primijetiti kod firmi Plankton (80,1%) te Homarus (58,1%). Slijede ih Seabass jr. sa 13,6%, Pecten sa 10,6%, Friškina sa 5,7% i Uvala Vlačka sa 3,7%. Brač tuna i Maring su poslovali sa gubitkom te im ovaj pokazatelj nije relevantan.

Slika 11: ROA i ROE

Izvor: Izrada autora

6. RASPRAVA

„Morsko ribarstvo zauzima značajno mjesto u županijskom gospodarstvu, a na njegovoj je osnovi razvijena i prerađivačka industrija od koje se posebno ističe tvornica Sardina Postira. Posljednih se godina razvija marikultura posebno uzgoj lubina, komarči, tuna, te slatkovodne pastrve.“ (<http://www.poslovniforum.hr/about/split.asp>)

„U 2014. godini u registru uzgajivača Ministarstva poljoprivrede ukupno je upisano 159 uzgajivača, od čega 126 uzgajivača školjkaša, 33 uzgajivača bijele ribe i 4 uzgajivača tuna, koji uzgoj obavljaju na ukupno 345 lokacija, od čega su 267 lokacija za uzgoj školjkaša, 49 lokacija za uzgoj bijele ribe, 10 lokacija polikulture (uzgoj bijele ribe i školjkaša), 15 lokacija za uzgoj tuna i 4 lokacije mrijestilišta bijele ribe. Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2014. godini iznosi 9.960,544 tona.“ (<http://www.mps.hr/ribarstvo/default.aspx?id=14>)

„RH je definirala specifične kriterije za zone za akvakulturu s ciljem izbjegavanja mogućih konflikata u osjetljivim obalnim područjima. Nekoliko obalnih županija razvilo je ovakve zone uz primjenu načela integriranog upravljanja obalnim područjem, a isto načelo predviđa se primijeniti i u ostalim županijskim prostornim planovima. Ovaj pristup sastavni je dio provedbe elemenata integrirane pomorske politike, u okviru koje integriranje različitih ekonomskih aktivnosti može doprinijeti plavom rastu. S obzirom na značaj elemenata integrirane pomorske politike u predstojećem razdoblju, očekuje se da će upravo djelatnost marikulture predstavljat značajan zamašnjak razvoja sektora ribarstva u cijelosti. Zakonodavni okvir u RH koji se odnosi na postavljanje uzgajališta morskih organizama je usklađen sa standardima EU. Procedure kojima se stječe pravo na uzgoj morskih organizama polaze od usklađenosti zahvata s prostornim planovima na regionalnoj i lokalnoj razini te prolaze kroz postupak procjene prihvatljivosti zahvata na okoliš. Na postojećim uzgajalištima se također unaprjeđuje odnos uzgajivača prema okolišu koji su, ovisno o veličini uzgajališta, dužni obavljati propisani monitoring zadanih ekoloških pokazatelja.“ (http://www.mps.hr/ribarstvo/UserDocsImages//NSP/NSP_OP_06112013/Nacionalni%20strateški%20plan%20razvoja%20ribarstva%20Republike%20Hrvatske.pdf)

„Gospodarska kretanja u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2014. godini karakterizirana su poslovanjem u recesijskim uvjetima. U odnosu na 2013. godinu ukupni prihodi su povećani za 3,1% i iznose 38,9 milijardi kuna, a ukupni rashodi su porasli za 1,9% i iznose 37,9 milijardi kuna. Prema podacima agencije FINA u 2014. godini u Splitsko-dalmatinskoj županiji poslovalo je 11 650 malih poduzetnika sa 45 593 zaposlenih i 92 srednja poduzetnika sa 10 440 zaposlenih. Mali poduzetnici su imali negativan financijski rezultat od 2009.-2013. godine zbog utjecaja gospodarske krize, dok su u 2014. godini imali pozitivan financijski rezultat u iznosu 376.368.691 kuna. Srednje veliki poduzetnici su imali gubitke od 2008.-2013. godine, ali su kao i mali poduzetnici u 2014. godini ostvarili pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 190.253.818 kuna.“ ([SDŽ](#), 2015:16. i 24.)

Iako morska akvakultura u Republici Hrvatskoj ima malo zastupljen udio u BDP-u, veoma je bitna za situaciju u društvu, gospodarstvu i ekonomiji domaćeg stanovništva. Ribarstvom se povećava zaposlenost na otocima te posebice u oskudnijim krajevima. Dok u nekim područjima ribarstvo, a posebno uzgoj ribe su usko vezani uz razvoj ruralnog turizma budući da je ribarstvo izvor visokoproteinske hrane, koja je važan element u ljudskoj prehrani jer je jako zdrava. Općenito gledano, ovaj sektor je vrlo osjetljiv. Izuzev uzgoja tune koje se nedavno počelo razvijati u Hrvatskoj, ukupni udio ribarstva u BDP-u je manji od 1,0%.

Stoga je poželjno imati što više tvrtki koja se bave ovom djelatnošću koja će obuhvatiti što više vrsta riba za uzgoj tako da imaju što više obujam poslovanja te bi time imali veći broj zaposlenih, modernije objekte za hlađenje, zamrzavanje i skladištenje.

Time bi poduzeća nakon rješavanja pitanja vlastite egzistencije trebala nastojati postati ugledne tvrtke u sektoru marikulture prateći razvoj Sardine Postira, najuspješnijeg domaćeg brenda. Ali, lakše je to reći nego učiniti.

7. ZAKLJUČAK

S obzirom na situaciju može se reći da su poduzeća iz sektora morske akvakulture pratila trend u gospodarstvu, izlaskom iz gospodarske krize su počeli poslovati sa dobiti poput firmi Brač tuna d.o.o. i Seabass jr. odnosno ona je bila izraženija kod nekih poduzeća koja su i za vrijeme krize poslovala sa dobitkom kao što je Homarus j.d.o.o.. S druge strane, postoje poduzeća koja nisu uspjela izaći iz krize, naprotiv gubitak im je porastao pa tako npr. imamo tvrtku Uvala Vlačka čiji gubitak iznosi čak 389 977 kn. Također postoje poduzeća koja su izlaskom iz krize zahvaćenim gospodarstvom vukli loše poteze te su završili godinu poslujući sa gubitkom kao što je slučaj sa Pecten d.o.o. tvrtkom čiji gubitak je iznosio 194 309 kn što je iznimno poražavajuće s obzirom da su prethodne godine ostvarili dobit u iznosu od 82 393 kn. Stoga je bitno da poduzeća djelatnosti morske akvakulture ne završe u stečaju ili likvidaciji. To se ne odnosi samo na poduzeća koja su poslovala sa gubitkom jer dobit onih poduzeća koja su poslovala pozitivno nije pretjerano velika da bi rastreseno poslovala i u sljedećim godinama. Tako da je poduzećima koja su u teškoj financijskoj situaciji je uvijek dobrodošla pomoć raznih poticajnih programa poput *Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva* kojeg provodi Splitsko- dalmatinska županija ulažući u razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Unutar tog programa se posebno izdvaja potprogram *Program ribarstva i ruralnog razvoja* koji je posebno fokusiran na tvrtke morske akvakulture. Također Splitsko-dalmatinska županija u suradnji sa Ministarstvom poduzetništva i obrta i poslovnim bankama provodi subvencioniranje kamatnih stopa na odobrene kredite za određene projekte olakšavajući im poslovanje. Sve to bi trebalo ojačati poziciju poduzeća unutar sektora morske akvakulture; štoviše trebali bi nakon određenog vremena proširiti poslovanje, povećati broj zaposlenih te modernizirati tehnologiju i opremu.

LITERATURA:

1. Bahtijarević Šiber F., Aržek Z.: Leksikon menadžmenta, Masmedia, Zagreb, 2001.
2. Grubišić D.: Poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet, Split, 2007.
3. Vidučić, LJ., Pepur, S. i Šimić Šarić, M. : Financijski menadžment, RRI Plus, Zagreb, 2015.
4. Žager, K., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999.
5. Pokazatelji ekonomičnosti, nastavni materijal, preuzeto 20.08. 2016. s
<http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/Pokazatelji%20ekonomi%C4%8Dnosti.pdf>
6. <http://www.poslovniforum.hr/about/split.asp> (pristupljeno 23.08.2016.)
7. <http://www.mps.hr/ribarstvo/default.aspx?id=14> (pristupljeno 27.08.2016.)
8. Republika Hrvatska, Nacionalni strateški plan razvoja ribarstva, Split, 2013.
Preuzeto 29.08. 2016. s
http://www.mps.hr/ribarstvo/UserDocsImages//NSP/NSP_OP_06112013/Nacionalni%20strateški%20plan%20razvoja%20ribarstva%20Republike%20Hrvatske.pdf
9. Splitsko-dalmatinska županija, Izvješće o stanju u gospodarstvu Splitsko- dalmatinske županije s prikazom financijskih kretanja u 2014. godini, Split, 2015. preuzeto 01.09.2016. s
<http://www.dalmacija.hr/Portals/0/docs/8.Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20stanju%20u%20gospodarstvu%20Splitsko-dalmatinske%20%C5%BEupanije%20za%202014.pdf>

PRILOZI:

Bilance poslovnih subjekata

Prikaz bilance tvrtke Friškina d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	184 688	1. Kapital i rezerve	760 319
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	18 000
Materijalna imovina	184 688	Zadržana dobit	699 321
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	42 998
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/
2.Kratkotrajna imovina	4 039 941	3.Kratkoročne obveze	3 464 310
Zalihe	3 411 633	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	624 126		
Kratkotrajna financijska imovina	500		
Novac u banci i blagajni	3 682		
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		
Ukupno aktiva	4 224 629	Ukupno pasiva	4 224 629
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Brač tuna d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	/	1. Kapital i rezerve	-413 914
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	20 000
Materijalna imovina	/	Zadržana dobit	-468 877
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	34 963
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/
2.Kratkotrajna imovina	3 184	3.Kratkoročne obveze	417 098
Zalihe	/	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja			
Kratkotrajna financijska imovina	/		/
Novac u banci i blagajni	3 184		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	3 184	Ukupno pasiva	3 184
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Homarus j.d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	8 552	1. Kapital i rezerve	9 022
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	10 000
Materijalna imovina	8 552	Zadržana dobit	/
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	5 238
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/

2.Kratkotrajna imovina	309 136	3.Kratkoročne obveze	308 666
Zalihe	133 445	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	131 610		
Kratkotrajna financijska imovina	42 910		/
Novac u banci i blagajni	1 171		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	317 688	Ukupno pasiva	317 688
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Marikultura kaštela d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	41 821	1. Kapital i rezerve	-41 821
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	20 000
Materijalna imovina		Zadržana dobit	/
Financijska imovina	41 821	Dobit poslovne godine	-61 821
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/
2.Kratkotrajna imovina	9 737	3.Kratkoročne obveze	93 379
Zalihe	/	4. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja			
Kratkotrajna financijska imovina			/
Novac u banci i blagajni	9 737		/
3. Plaćeni troškovi	/		/

budućeg razdoblja			
Ukupno aktiva	51 558	Ukupno pasiva	51 558
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Maring d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	113 646	1. Kapital i rezerve	-952 459
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	227 218
Materijalna imovina	113 646	Zadržana dobit	-1 195 254
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	15 577
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/
2.Kratkotrajna imovina	98 993	3.Kratkoročne obveze	1 165 098
Zalihe	/	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	98 993		
Kratkotrajna financijska imovina			/
Novac u banci i blagajni	/		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	212 639	Ukupno pasiva	212 639
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Pecten d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	2 077 308	1. Kapital i rezerve	-1 839 733
Nematerijalna imovina	310 543	Temeljni upisani kapital	20 000
Materijalna imovina	1 766 765	Zadržana dobit	-1 665 424
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	-194 309
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	5 569 198
2.Kratkotrajna imovina	3 203 395	3.Kratkoročne obveze	1 551 238
Zalihe	3 170 859	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	31 793		
Kratkotrajna financijska imovina	/		/
Novac u banci i blagajni	743		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	5 280 703	Ukupno pasiva	5 280 703
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Plankton d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	312 800	1. Kapital i rezerve	-240 342
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	20 000
Materijalna imovina	312 800	Zadržana dobit	-67 722

Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	-192 620
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	71 302
2.Kratkotrajna imovina	365 887	3.Kratkoročne obveze	847 727
Zalihe	3 796	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	303 119		
Kratkotrajna financijska imovina	/		/
Novac u banci i blagajni	58 972		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	678 687	Ukupno pasiva	678 687
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Seabass Junior d.o.o. na datum 31.12.2014. godine

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	2 044 276	1. Kapital i rezerve	242 428
Nematerijalna imovina	/	Temeljni upisani kapital	228 800
Materijalna imovina	2 044 276	Zadržana dobit	-178 349
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	32 957
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	4 077 321
2.Kratkotrajna imovina	4 935 136	3.Kratkoročne obveze	2 659 663
Zalihe	2 545 869	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/

Potraživanja	2 112 402		
Kratkotrajna financijska imovina	275 294		/
Novac u banci i blagajni	1 571		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/
Ukupno aktiva	6 979 412	Ukupno pasiva	6 979 412
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz bilance tvrtke Uvala Vlačka d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

Aktiva		Pasiva	
1.Dugotrajna imovina	63 892	1. Kapital i rezerve	-10 579 041
Nematerijalna imovina	5 000	Temeljni upisani kapital	22 200
Materijalna imovina	58 892	Zadržana dobit	-10 211 264
Financijska imovina	/	Dobit poslovne godine	-389 977
Potraživanja	/	2.Dugoročne obveze	/
2.Kratkotrajna imovina	408 739	3.Kratkoročne obveze	11 051 672
Zalihe	/	4.Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	/
Potraživanja	408 736		
Kratkotrajna financijska imovina	/		/
Novac u banci i blagajni	3		/
3. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	/		/

Ukupno aktiva	472 631	Ukupno pasiva	472 631
Izvanbilančni zapisi	/	Izvanbilančni zapisi	/

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Računi dobiti i gubitka poslovnih subjekata

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Friškina d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	5 705 840
2. Poslovni rashodi	5 610 202
3. Financijski prihodi	25
4. Financijski rashodi	38 198
5. Ukupni prihodi	5 705 865
6. Ukupni rashodi	5 648 400
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	57 465
8. Porez na dobit	14 467
9. Dobit ili gubitak razdoblja	42 998

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Brač tuna d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	240 000
2. Poslovni rashodi	176 678
3. Financijski prihodi	3 546
4. Financijski rashodi	31 905
5. Ukupni prihodi	243 546
6. Ukupni rashodi	208 583
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	34 963
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	34 963

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Homarus j.d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	323 291
2. Poslovni rashodi	318 313
3. Financijski prihodi	1 622
4. Financijski rashodi	6
5. Ukupni prihodi	324 913
6. Ukupni rashodi	318 319
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	6 594
8. Porez na dobit	1 356
9. Dobit ili gubitak razdoblja	5 238

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Marikultura kaštela d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	/
2. Poslovni rashodi	61 822
3. Financijski prihodi	1
4. Financijski rashodi	/
5. Ukupni prihodi	1
6. Ukupni rashodi	61 822
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-61 822
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	-61 822

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Maring d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	37 009
2. Poslovni rashodi	13 994
3. Financijski prihodi	/
4. Financijski rashodi	7 438
5. Ukupni prihodi	37 009
6. Ukupni rashodi	21 432
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	15 577
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	15 577

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Pecten d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	429 708
2. Poslovni rashodi	624 039
3. Financijski prihodi	22
4. Financijski rashodi	
5. Ukupni prihodi	429 730
6. Ukupni rashodi	624 039
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-194 309
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	-194 309

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Plankton d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	957 468
2. Poslovni rashodi	1 095 790
3. Financijski prihodi	6
4. Financijski rashodi	54 304
5. Ukupni prihodi	957 474
6. Ukupni rashodi	1 150 094
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-192 620
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	-192 620

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Seabass Junior d.o.o. na datum 31.12.2014. godine

1. Poslovni prihodi	1 039 617
2. Poslovni rashodi	745 147
3. Financijski prihodi	/
4. Financijski rashodi	251 336
5. Ukupni prihodi	1 039 617
6. Ukupni rashodi	996 483
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	43 134
8. Porez na dobit	10 177
9. Dobit ili gubitak razdoblja	32 957

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke Uvala Vlačka d.o.o. na datum 31.12.2014. godine.

1. Poslovni prihodi	/
2. Poslovni rashodi	2 204
3. Financijski prihodi	/
4. Financijski rashodi	387 773
5. Ukupni prihodi	/
6. Ukupni rashodi	389 977
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-389 977
8. Porez na dobit	/
9. Dobit ili gubitak razdoblja	-389 977

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp>

SAŽETAK

U ovom radu definirani su financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja kojima su se uspoređivala poduzeća s ciljem prikazivanja stanja u djelatnosti ribarstva, točnije u sektoru morske akvakulture u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Utvrđeno je kako situacija nije zadovoljavajuća te kako bi se trebale poduzeti mjere poboljšanja poslovanja poduzeća.

Ključne riječi: poduzeća, morska akvakultura, financijski pokazatelji uspješnosti

SUMMARY

This paper defines the financial performance indicators that have been comparing companies in order to display the state of the fishing activities, in particular in the field of marine aquaculture in Split-Dalmatia County. It was found that the situation is not satisfactory and that should take measures to improve their business.

Keywords: companies, marine aquaculture, financial performance indicators